

Finals segle XIX, mossèn Josep Maria Puig Barnils
Record d'una Excursió al Santuari de Nostra Senyora de Farnés.

EXCURSIÓ AL SANTUARI

DE NOSTRA SENYORA

DE FARNÉS.

Anèu-hi tots a Farnés
qu'és una excursió agradable,
allà veureu el Castell
que guarda aquelles muntanyes.

Anéu-hi bons Colomins
a veure a la Verge Santa
que per tothom ha estat sempre
la més carinyosa Mare.

Durant l'any, centes persones
frueixen dels panorames
que anant cap al Santuari
ofereix cada viratge.

Pel camí gegantes roques
es veuen sobreposades
formant artístics turons
les unes sobre les altres.

Peró quan s'arriba a l'Hermita
de la Verge de Farnés
allavors l'excursionista
está content per demés.

Veu la gran plaça amb alzines,
grans pinedes, castanyers,
el Turó del Vent a sobre
i el vell Castell de Farnés.

Entreu a dintre l'Esglesia
que ja veureu transformada,
amb bancs nous de cor de pí
i tota de nou pintada.

Presbiteri i paviment
és tot de rajola fina
pagada pel bon patrici
Don Estanislau Alsina.

Disfrutareu d'una Font
d'aigua fresca i cretallina
que des de Sant Pere Cercada
per canal va allà a l'Hermita.

Pujant al Turó del Vent
dareu esplai a la vista
contemplant el Panorama
que de dit Turó s'ovira.

Veureu el Sot de Vallors
amb sos plans i ses muntanyes
les Hermites de Sant Salvi
Santa Creu i Santa Bárbara.

Pujeu després al Castell
qu'està allà al peu de l'Hermita
voltada de castanyers,
de pins, de surus i alzines.

D'allà es veu el Pirineu,
vestit amb sa blanca vesta,
també el Sot de Penjacans
qu'es un sot fondo i fréstec.

Les cases patriarcals
amb ses antigues pinedes
d'En Massaguer i En Caselles
i la de cán Massaneda.

Pugeu després a Torre
de cán Planas de Farnés,
qu'és un Xalet que sols dista
de l'Hermita, un quart o més.

Des de allí veureu grans cercles
de muntanyes gegantines
poblades de verts fullatges
de pins i roures i alzines.

Aquest santiós turó
és la soperba miranda
des de un veureu el mar
i les muntanyes de Blanes.

S'oviren per tot arreu
de verdor les grans ubagues,
comalades ben ombríhues
i a sota vostra l'Esparra.

Mirant la part del Montseny
se veuen les serralades
de sobre Roca Bayera
i de Sant Pere Cercada.

Mirant cap a sol ixent
i en dies clars i de calma
veureu el mar argentat
sota un Cel hermós que encanta.

Veureu cases i poblets
clavats en plans i muntanyes,
que formen tots en conjunt
com un pessebre admirable.

Molt a prop vostre veureu
una hermosa i blanca Hermita
de la Verge d'Argimont
de sobre l'Hort de la Vila.

Veureu mirant més enllà
rostos i plans de la Selva
veureu Santa Seculina
tot Cassà i tot Llagostera.

Veureu Viloví i Salitja
a Sant Delmay i Bruñola
i en mitj d'aquestos poblets
l'Hermita de Serrallonga.

Perfectament se divisa
el gran cim de Girona
amb sos antics campanars
i el gran Quartel de la Tropa.

Veureu l'Hermita dels Angels
sentada en serra alterosa
i l'Hermita de Sant Llop
qu'está sobre de Bruñola.

Se veu el modern Castell
a sobre de Costa Roja
construït dintre muntanya
i amb Artilleria nova.

I a sota eix Xalet hermós
veureu tot Santa Coloma
que sembla que besa els peus
de Farnés a nostra Dona.

Allargant molt més la vista
deixant a Santa Coloma
podreu veure los dos cingles
del Far i de Rocacorva.

Mirant envers els cimals
de Castañet i Bruñola
veureu les cases pairals
d'En Muxach i En Toni Mola.

Per la part de Santa Creu
al cim de gran serralada
veureu la blanca Espinau
qués un Hostal de gran fama.

Aneu-hi barcelonins
un dia allà amb tota calma
que la Verge de Farnés
us vol veure dins sa casa.

Aneu-hi els qui heu trovat
la salut en les grans aigües
de les Termes Orión
qu'han fet cures admirables.

Aneu-hi a dalt de Farnés
a veure a la Verge santa
i a dar-li, per salut
les més expresives gracies.

Aneu-hi joves animats
a veure aquests panorames
que allí s'hi cobra salut
i s'enforteixen les cames.

Aneu-hi tots a l'Hermita
i a cán Planas de Farnés
que qui vé a Santa Coloma
i no va allà no veu res.

Pot fer-se el viatge a peu
amb carro, cotxe o tartana
pro a portar menjar penseu
que allà tothom hi te gana.

I si l'excursió us agrada
i voleu quedar tranquils
compreu postals i medalles
a *Mossén Puig i Barnils*.

L'APLEC DE FARNÉS

Descripció poètica de les festes tradicionals que se celebren en aquesta Ermita.

Cada any, al primer diumenge
de passada l'Ascensió,
Santa Coloma celebra
l'*Aplec* ab pau i unió.

Al dia avants las campanas
ab sos armoniosos tons,
ab dos graus tritllos recordan
que ha d'aná a Farnés tothom.

Al véspre avants, tots els Autos
van curulls de Forasters
que tots arriban alegres
per anar tots a Farnés.

Els uns venen de Girona
molta gent de Mataró
moltes noyas de Calella
tothom a Festa Major.

A moltes casas del Poble
s'hi trova algun convidat;
qu'ha vingut de Barcelona
de San Pol o de Malgrat.

A la tarde del dissapte,
ja se sent la gran orquestra
tocant una gránt retreta
per anunciar la festa.

Els pavórdes de Farnés
van de l'orquestra al davant,
passant per tots els carrers,
sempre ab l'orquestra tocant.

Totas las casas preparan
la téca per l'endemá
portánt ous i butifarra
per la truita d'esmorsar.

Altres portan carn rustida,
llangonisa o bé costellas,
que á sota d'un castanyer
son cuitas ab las graellas.

Tothom provehit se'n vá
al gran Apléc de Farnés
a veure a la Verge Santa
disfrutant tots d'alló mes.

Tothóm provehit de pá
i la botella de ví
emprénen tots el viatge
marchant de bon dematí.

Cuant arriban a l'Hermita
se troban, en arch formats
los nois que llogan paellas
igual que fossen soldats.

Cada un té una paella
i de llenya un gran piló:
i al devant tenen tres pedres
que serveixen de fugó.

Per quinze céntims vos déixan
paella, plat girador,
el fugó per fer la truita,
i llenya en gran abundó.

I arriban já las famílias
que més han matinejat,
i vant entrant a l'Hermita
per oir missa aviat.

Com qu'es a la primavera
a las sis ja sen diu una
a las set ve la segona
i a las vuit ve la tercera.

Després a las déu ofici
acompanyat de l'orquestra
que després, allá a la plassa
toca sardanas alegres.

Cuant acában la sardana
i ha fet tothom l'ermorsar,
tot-hóm sen vá cap al poble;
cap a llur casa a dinar.

Habent dinát, ja coménsan
concerts en tots los cafès
i després tothom desfila
cap allá prop de las tres.

Allavors marcha l'orquestra
ab sos instruments de plassa,
per aná a tocár sardanas
allà al peu d'una montanya.

Cuant surt la gent del café
tothom se'n va a casa seva;
i el marit troba a l'esposa
i als seus fills que ja l'esperan.

Veu el cabás preparát
i ben provehit de téca
no faltan la llangonissa
ni'l pá ni vi a la botella.

I tothom petits i grans,
modistas i planchadores
tothom cap a las <<Alsinas>>
<<las Alsinas Balladoras.>>

Molts hi van com sempre es veu,
ab un carro o bé ab tartana
pro a qui l'hi dona la gana,
tot passejant hi va a peu.

Qui no vol portár brenár,
allá ja hi troba paradas
provehides de pa i vi
i de cocas ensucrades.

I mèntras l'orquestra tóca
alguna airosa sardana,
va arribánt la gent ab calma
buscant lloc per fer brenada.

Tothom tanca sas botigas
la ciutat sembla un desert
tothom se'n va a las Alsinas;
aixó cregueu qu'es ben cert.

Aquell dia tot el poble
fins las famílias humils
tothom cap a las Alsines.

Mossén Joseph Puig Barnils.

EN LA DIADA DEL APLEC DE FARNÉS.

Pregaria a la Verge

¿Perque amb eix tó de festa, lo bronze ne volteja
i a tot arreu n'escampa, lo goig per sempre mes?
es que Santa Coloma, febrosa, avui festeja
a sa Mare i Patrona la Verge de Farnés.

¿Sentiu, sentiu Maria los tocs de la campana?
a vostra cara eix bronze n'envia un tendre bés
¡es vostra filla estimada que protecció us demana!
¡es tot Santa Coloma! Oh Verge de Farnés.

Vos sou la nostra Mare ¡ Vos sou la gran Madonna!
per Vos son mas lloances com també lo demás
Per Vos la meva llengua per tot lo món pregona
que Vos sou mon refugi, oh Verge de Farnés.

En la tempesta fera, que eix segle me prepara
¡oh segle miserable! fa probes amb excés
pro Vos sou per nosaltres refugi qu'ens ampara
sou l'iris de esperança, oh Verge de Farnés.

¡Oh segle miserable! ¿tu creus en ta ceguera
que pots enverenar-nos amb tots impurs alés?
¡pobret! l'eclipsa, la celestial senyera
qu'en vostres mans oneja, oh Mare de Farnés.

I d'ema pura historia, ell entalar voldria
mas paginas més puras, perdent-me així després,
pro balsam qu'en retorna. Vos sou per mi Maria
servant-me ma pureza, gran Verge de Farnés.

Puig tot Santa Coloma lo vostre amparo implora
donant-vos com ofrena son cor d'amor encés
gardeu-la sempre Mare, filla vostra es Senyora
que dia i nit vos clama, gran Verge de Farnés.

DESPIDO DE LA VERGE DE FARNÉS.

Als nois i noies de Comunió Solemne

Poesia llegida a l'Ermita de Farnés per En
Pepito Compañó.

¿I marcheu del meu Casal
per aná a fer la brenada
a sota d'un castanyer
o per qui vora la plassa?

<<Aneu-hi fills del meu cor
estimats petits cantaires
a disfrutar ben contents

al costat de vostres pares>>

Ja'm dono per satisfeta
d'haber-vos vist en ma casa
per venir-me a visitar
en tan solemne diada.

<<Pot ser maimés vos veuré
tots plegats ab vostres pares
ni ab vostres parents i amics
que han vingut aqueixa tarde>>

Pot ser no us veuré maimés
tots reunits a ma casa,
resant ab gran devoció
el rosari que m'agrada.

Aqui, prou que'n ve de gent
pro no sou pas com vosaltres
no tenen tan net el cor
ni tan pura la seva ànima.

Jo vull vèuros desde'l Cel
quant tots fareu la brenada
els uns sota els castanyers
i els altres aquí a la plassa.

Jo no vos deixaré mai
ni a n'al plà ni a la montanya
tant si esteu en alta mar,
com en mitj d'una batalla.

Recordeu-vose'n de mi
qu'es vostra Mare qui os parla;
i quant sigueu ja mes grans,
ni digau malas paraules.

No blasfemeu may de Deu;
ni de mi que soc sa Mare
perque'l que'embrut aquest nom,
es un verdader salvatge.

A Deu fillets dels meu cor
puig jo ab algría Santa
vos envió desde'l Cel
la mes sincera abraçada.

Pro si us voleu despedir
de la Verge vostra Mare
concedeixo desde'l Cel

al mes bon noi la paraula.

Veü del noi a la Verge

Recitat de memoria

I m'esculliu a'n a a mi
¿oh gran Verge Immaculada?
<<que voleu qu'os diga jo
si som un nen de muntanya.>>

Si jo tingués llengua d'or
com las que tenen els angels,
llavors animada Mareta,
<<que bé os daria les gracies.>>

Llavors Verge de Farnés
qu'heu presedit aquest acte
vos sabría dir molt bé
paraules ben agradables.

Pro ¿qui es, qui es qu'os sap parlar
tant bé com ho heu fet vos are
a n'aquets aimats fills vostres
qu'están aqui ab els seus pares?

Jo no se pas lo que dir-vos
Verge de Farnés aimada
tinc la pensa enterbolida
tinc la llengua rovellada.

Jo voldría Verge santa
que de tots sou nostra Mare
demanar-vos un favor
pel meus companys i companyes.

<<Verge santa de Farnés>>
Vos que sou la nostra Mare
defenseu-nos desde'l Cel
dels enemics de nostra ánima.

No'ms deixeu abandonats
ni a n'el pla ni a la montanya
com Vos heu dit ni a n'el mar
ni n'el mitj de cap batalla.

Ja las recordarém sempre
aquelles dolçes paraules
que'ns heu dit Vos desde'l Cel
per conçol de nostres ánimes.

¡A Deu Verge de Farnés!
¡a Deu Mirall de puresa!
vos aimarém sempre mes
qui no us aima té tristesa.

No sé pas que dirvos mès
qu'os sia més agradable,
preneu-se'n la voluntat
d'aquest fill vostre qu'os parla.

I en nom de tots mos companys
i parents i amics i pares
vos demaném Verge santa
que'ns guardeu a tots de mal
al tornar a nostres cases.

**GOIGS EN HONRA DE NOS-
TRA SENYORA DE FAR-
NÉS VENERADA EN SA
CAPELLA DE SANTA CO-
LOMA.**

Puig que ab tanta reverencia
imploram vostra favor:
alcansaunos del Senyor,
Verge de Farnés, clemencia.

En vostre favor fundada
nostra confiansa está,
puig pensam que nos valdrá,
y en ningún temps mal lograda;
perque may queda frustada,
com nos mostra la experiencia: etc.

Lo qui afligit en la mar
se gira á estas montanyas,
encontra en vostra entranyas
lo port ahont se ha de salvar:
ningú pogué naufragar,
quel guiás vostra assistencia: etc.

En temps de necessitat
enviáu plujas benditas
sobre las nostras cullitas
pera sa prosperitat;
tot fruyt se cull millorat,
mediant la vostra influencia: etc.

Remey tots en Vos trobaren

contra pesta y malalties,
quant vegeren en breus días,
que tots los malalts curaren;
puig medicina buscaren
en Vos contra tal dolencia: etc.

Ab devota professó
vos dignau Vos de baixar
á la Vila, per mostrar
vostra especial protecció,
quant amenassa aflicció
ó alguna fatal urgencia: etc.

Dins vuyt días implorada
allí sou solemnement
en la Parroquial, la gent
sa petició veu lograda;
persó després sou tornada
ab gran goig y complacencia: etc.

A vostra festa anyal
tothom procura assistir,
pera podervos rendir
sa veneració especial;
á tots dona celestial
consol la vostra presencia: etc.

En mitg de penyas estáu,
plena de abundants tresors,
los quals sobre nostres cors
ab mans plenas derramáu;
y ab axó sempre mostrau
vostra gran beneficencia: etc.

Sou de sis cents anys després
de Cristo la gloria estranya
de Vallors y la montanya,
de Nostra Vila y Farnés;
per lo que donaunos més
en Vos singular herencia: etc.

En totas las peticions
implora nostre favor
á Dalmau y á Salvador,
fills de esta Vila i Patróns:
ohiu sas intercessions
pera nostra providencia: etc.

¿Qué més podéu desitjar
de esta Vila, oh moradors,

si lográu tants grans favors
de esta Reyna sens cessar?
Be podreu, donchs, confiar,
que us dará tota assistencia: etc.

TORNADA

Puig que ab tanta reverencia
imploram vostre favor:
alcansaunos del Senyor,
Verge de Farnés, clemencia.